

Bilten

JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo
God. 2, broj 2, 2024.

ISSN 3029-3049

Besplatan primjerak.

Zabranjeno je kopiranje, umnožavanje i korištenje sadržaja bez dozvole vlasnika.

Impresum

Izdavač:

JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo

Za izdavača:

Senada Salihović
direktorica

Uredila:

Irma Kaltak Kapo
pomoćnik direktora za izdavaštvo, udžbenike i nastavne materijale

Saradnici:

JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo

DTP:

Goldenscreen studio Sarajevo

Fotografija:

JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo
Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo

Tiraž:

50

JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo 2024.
Sva prava zadržana.

Kontakt:

Aleja Bosne srebrene bb
+387 33 778 605
info@irpo.ba

www.irpo.ba

Sadržaj

Impresum	3
Uvodna riječ.....	5
Projekti i inicijative	6
"Predškolski dani"	6
"Od rata do mira": Učenici srednjih škola Kantona Sarajevo na putu kroz historiju i kulturu Bosne i Hercegovine	8
Studijska posjeta kroz oči naših profesora.....	10
"Škola planinarstva": Učenje kroz osvajanje planina	12
Obilježavanja masovnog stradanja građana Sarajeva	14
Kurikularna reforma	16
Moduli usmjereni na realizaciju nastavnih tema uz primjenu integrisanog podučavanja	17
Profesionalni razvoj i stručna usavršavanja radnika u odgojno-obrazovnom procesu	18
"Naše nebo izvrsnosti".....	20
Studijske posjete i saradnje	22
Novi Pedagoški standardi i normativi	25
Novi Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo: Fokus na učenike i kvalitet obrazovanja	26

Uvodna riječ

Poštovane kolegice i kolege!

S velikim zadovoljstvom vam predstavljamo najnoviju publikaciju Bilten, posvećenu odgojno-obrazovnom sektoru Kantona Sarajevo, koja dolazi iz JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo. Ova publikacija ima za cilj pružiti vam uvid u ključne inicijative, projekte i dostignuća koja su obilježila naš rad u proteklom periodu.

Na stranicama koje slijede imate priliku upoznati se s aktivnostima koje smo realizirali zajedno s vama, a koje su usmjerene na unapređenje i podršku našim odgojno-obrazovnim ustanovama. Osvrnut ćemo se na inovativne projekte, kao i na postignuća naših odgajatelja, nastavnika i učenika, te pružiti vam uvid u trenutne izazove i buduće smjernice razvoja.

Ovaj Bilten nudi informacije o inspirativnim projektima poput "Predškolskih dana", koji su okupili najmlađe kroz igru i učenje, te studijsko putovanje učenika prvih razreda srednjih škola kroz historiju i kulturu naše domovine Bosne i Hercegovine u okviru programa "Od rata do mira".

Posebnu pažnju posvećujemo kurikularnoj reformi, koja je u fokusu našeg rada, te profesionalnom razvoju i stručnim usavršavanjima radnika u odgojno-obrazovnom procesu, jer vjerujemo da su kontinuirano stručno usavršavanje i razvoj ključ uspjeha u odgoju i obrazovanju.

Fokusirani smo na projekte koji su imali značajan utjecaj na kvalitetu odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo, kao i na rezultate istraživanja koja nam pomažu da bolje razumijemo potrebe i očekivanja naše odgojno-obrazovne zajednice.

Očekujemo da će ova publikacija pružiti uvid u rad JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja, inspirirati vas i motivirati u vašim svakodnevnim aktivnostima u radu s djecom i učenicima, te poslužiti kao poticaj za dalje inovacije i unapređenja u našoj zajedničkoj misiji unapređenja odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo.

Zahvaljujemo se na vašem trudu i predanosti te se radujemo nastavku uspješne saradnje.

S posebnim poštovanjem,
Senada Salihović, direktorica

Projekti i inicijative

“Predškolski dani” u Kantonu Sarajevo: Igre koje vraćaju sjećanja

U mjesecu maju održana je Revija kulturno–umjetničkog stvaralaštva djece predškolskih ustanova Kantona Sarajevo, koja je okupila sve registrirane predškolske ustanove Kantona. Manifestacija je trajala tri dana, nudeći bogat program aktivnosti za djecu, roditelje i zajednicu.

Prvi dan, 29. maj 2024. godine, bio je posvećen sportskim igrama pod nazivom “Igre, nekad i sad”, namijenjenim djeci uzrasta 4, 5 i 6 godina. Ove igre, održane na području svih općina Kantona Sarajevo, oživjele su tradicionalne igre iz prošlosti, podsjećajući na važnost fizičke aktivnosti i zajedništva kroz igru.

Drugi dan, 3. juni 2024. godine, djeca iz cjelovitog razvojnog programa izrazila su svoju kreativnost kroz ples, recital, igrokaze, vokalnu muziku i folklor pod nazivom “Radosno djetinjstvo”. Ova manifestacija, koja je uključivala djecu uzrasta 5 i 6 godina, pokazala je bogatstvo kulturnog izraza i umjetničkog stvaralaštva predškolskih mališana.

Zadnji dan, 5. juni 2024. godine, bio je rezerviran za izložbu didaktičkog materijala pod nazivom “Igrajmo se zajedno!”. Ova izložba, koju su zajednički pripremili odgajatelji, roditelji i djeca, predstavljala je raznovrsne igre i materijale izrađene za korištenje u vrtiću. Djeca iz obaveznog programa za djecu u godini pred polazak u školu također su se predstavila kroz kreativno izražavanje na otvorenoj sceni u Centru “Safet Zajko”.

Svi učesnici manifestacije dobili su zahvalnice i enciklopediju “Klasične priče za djecu”. Ovu trodnevnu manifestaciju pratili su brojni mediji, roditelji i lokalna zajednica, pružajući podršku i pohvale za ovakav vid okupljanja i razvoja djece kroz igru i kreativno izražavanje.

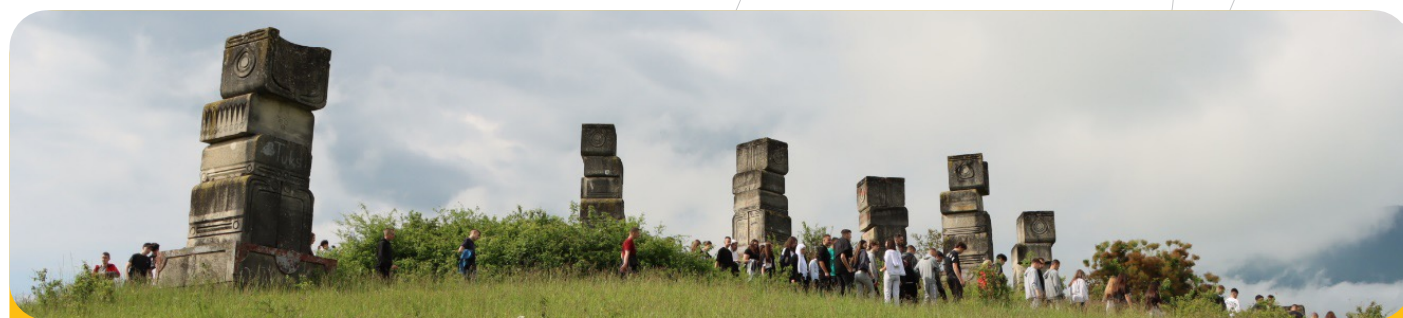
“Od rata do mira”: Učenici srednjih škola Kantona Sarajevo na putu kroz historiju i kulturu Bosne i Hercegovine

Studijska posjeta “Od rata do mira” jedna je od programskih aktivnosti koje su registrirane u oblasti posebnog programa “Kultura sjećanja”.

Ovo putovanje omogućilo je učenicima da posjete ključna historijska i kulturna mjesta u centralnom, sjevernom i zapadnom dijelu Bosne i Hercegovine, pružajući im priliku da na terenu uče o bogatoj i složenoj prošlosti svoje domovine.

Prema planu putovanja, učenici su imali priliku obići Franjevački samostan i muzej u Fojnici, šehidsko spomen-obilježje kod Donje džamije u Ahmićima, te Tvrđavu, gradsku jezgru i Muzej II zasjedanja AVNOJ-a u Jajcu. Također su posjetili Stari grad Ostrožac u Cazinu, kulu Muje Hrnjice u Velikoj Kladaši, mezar generala Izeta Nanića i Muzej 505. bužimske brigade u Bužimu. U Bihaću su obišli gradsku jezgru, spomenik Garavice, kao i Nacionalni park Una na Japodskim otocima.

Putovanje je također uključivalo posjete šehidskom spomen-obilježju Kamičani, poduzetničkom pogonu i čaršiji u Kozarcu, lokalitetu Galica i spomeniku Armiji RBiH, te proizvođačima zdrave hrane na Vlašiću. U Travniku su učenici posjetili Tvrđavu, rodnu kuću Ive Andrića, Šarenu džamiju i druge znamenitosti.

Na ovaj način učenicima je istaknuto da **kultura sjećanja igra ključnu ulogu u očuvanju kolektivne memorije i identiteta jednog naroda**. Ona podrazumijeva svjesno čuvanje i prenošenje znanja o važnim historijskim događajima, ličnostima i vrijednostima, kako bi se osiguralo da se te lekcije nikada ne zaborave. U društvima kao što je naše, koja su prošla kroz turbulentne periode, kao što su ratovi, genocidi ili drugi oblici nasilja, kultura sjećanja postaje temeljna za izgradnju trajnog mira i razumijevanja.

Studijska posjeta kroz oči naših profesora

Domovinu u srcu nosimo

Za studijsku posjetu "Od rata do mira" učenici i uposlenici Srednje mašinske tehničke škole pripremali su se od oktobra 2023. godine. S nestrpljenjem smo čekali samu realizaciju i sva nova iskustva koja su bila pred nama. Organizacija putovanja je ispunila sva naša očekivanja. Organizatori su s velikom stručnošću obratili pažnju na svaki detalj, od udobnih autobusa, prelijepih hotela s veoma ukusnom hranom i lanč-paketa, a najljepši doživljaj su predstavljale posjete kulturno-historijskim spomenicima naše Krajine, sa stručnim predavačima i vodičima.

Posebno me raduje zanimanje naših učenika za historiju, ali i empatija koju su osjećali prema žrtvama agresije i ratnim herojima. Ovakav vid odgojno-obrazovnog procesa predstavlja osvježenje u našem obrazovanju, kako za učenike, tako i za nastavnike, i mnogo sam sretna što sam bila dio jedne lijepe priče koja nudi niz mogućnosti za stjecanje novih poznanstava, ali i učvršćivanje već postojećih. Naša domovina zaslužuje da se o njoj uči i razmišlja, da se njeguje kultura sjećanja na sve žrtve našeg naroda, a ovakve studijske posjete nam pružaju i mnogo više od toga.

Amela Jalmanović-Muhić, prof.
Srednja mašinska tehnička škola

Studijska posjeta "Od rata do mira" s učenicima prvih razreda na mene kao jednog od pratioca putovanja ostavila je dubok trag. Pored svih kulturno-historijskih znamenitosti koje smo posjetili, uspjeli smo i ojačati, ali i proširiti prijateljstva između naših učenika, pri tome razvijajući osjećaj empatije koji je adolescentima od velikog značaja u procesu formiranja identiteta. Prije svega, jedno edukativno i korisno putovanje i projekt koji će zasigurno doprinijeti izgradnji budućnosti o kakvoj svi sanjamo, ispunjenoj mirom i harmonijom.

Azra Halilović, psiholog
Gimnazija Dobrinja

“

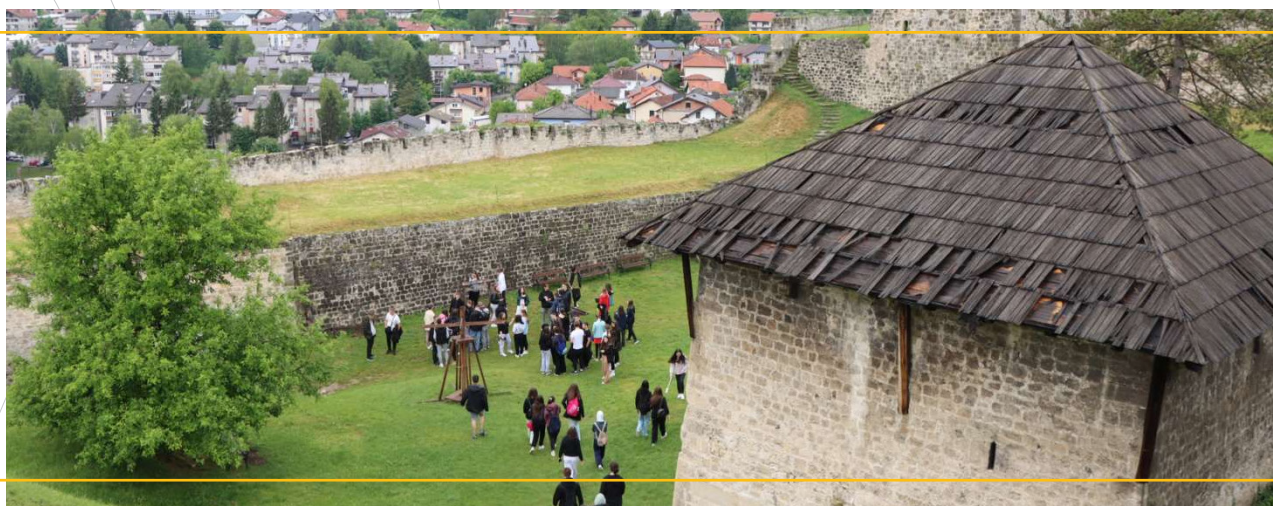

Za mene, profesora historije, studijska posjeta “Od rata do mira” predstavlja izvanredno putovanje i priliku za učenike prvih razreda srednjih škola da dublje istraže bogatu historiju, prirodne ljepote i kulturnu baštinu svoje domovine Bosne i Hercegovine. Kao profesor historije i vanjski saradnik Instituta, imala sam priliku putovati s više grupa. Učenici bi se vraćali obogaćeni novim četverodnevnom iskustvom i novim prijateljima. Prije svega, to je prilika da se bolje upoznaju, druže i na jedan sasvim drugačiji način uče, rekonstruišući prošlost posjetom historijskih lokaliteta, muzeja i da očuvaju sjećanje na povijesne trenutke svoje domovine.

Učenici su mogli uživati u prirodnim ljepotama gradova centralne i zapadne Bosne i Hercegovine, u prelijepim vodopadima Plive, Une, ljepotama planine Vlašić, posjetiti proizvođače zdrave hrane na Vlašiću kao i neke proizvodne pogone naših povratnika, gdje su učenici mogli vidjeti i čuti kako postati uspješan poduzetnik. Putovanje je bilo veoma sadržajno i organizirano na visokom nivou, od smještaja, hrane, posjeta...

Nadam se da će ovaj projekt živjeti još dugo godina i da će i druge generacije naših učenika moći uživati u ovom izvanrednom četverodnevnom putovanju.

Melika Šarić, prof. historije
Prva gimnazija Sarajevo

“Škola planinarstva”: Učenje kroz osvajanje planina

Učenici sedmih razreda osnovnih škola Kantona Sarajevo svake školske godine imaju priliku posjetiti planine Bjelašnicu, Igman i Trebević.

Ove planine, koje su sinonim za prirodne ljepote i povijesno bogatstvo, pružile su im ne samo priliku za fizičku aktivnost već i dragocjene lekcije o planinarenju i očuvanju okoliša.

Tokom ove edukativne posjete učenici su učili o važnosti očuvanja prirode, odgovornom ponašanju u prirodnom okruženju, kao i osnovama planinarenja. Kroz praktične aktivnosti, vodili su brigu o okolišu, naučili o biljnim i životinjskim vrstama koje su specifične za ove planinske predjele, te o značaju održivog korištenja prirodnih resursa.

Osim stjecanja novih znanja, ova posjeta doprinijela je jačanju fizičkog zdravlja i zajedništva među učenicima. Kroz zajedničke aktivnosti, poput šetnje planinskim stazama i penjanja na vrhove, učenici su razvijali timski duh, ali i vještine poput snalaženja u prirodi i odgovornosti prema sebi i drugima.

Projekti i inicijative

Obilježavanja masovnog stradanja građana Sarajeva

Na mjestima masovnih stradanja, građani, preživjeli, članovi porodica, predstavnici vlasti, kao i naši učenici okupljaju se kako bi odali počast žrtvama i iskazali solidarnost s onima koji su preživjeli.

Cvijeće, svijeće, učenje Fatihe ili minuta šutnje podsjećaju nas na trajnu bol i gubitak, ali i na potrebu za trajnim mirom i suživotom.

Kroz govore i sjećanja, prisutni se podsjećaju na to koliko je važno čuvati sjećanje na žrtve i da je naša kolektivna odgovornost da se ovakve tragedije nikada više ne ponove. Kultura sjećanja i obilježavanje ovakvih događaja igraju ključnu ulogu u procesu pomirenja i izgradnji bolje budućnosti za sve građane Sarajeva i Bosne i Hercegovine.

Obilježavanje stradanja građana Sarajeva nas također podsjeća na to koliko je važno očuvati mir i stabilnost, te njegovati duh zajedništva i razumijevanja među svim narodima.

Kurikularna reforma

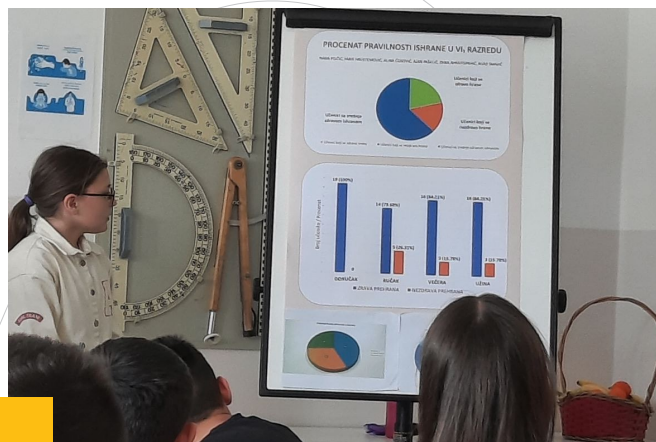
Tokom 2023/2024. školske godine realizirana je podrška nastavnom osoblju koje izvodi nastavu po nastavnim planovima i programima s definiranim ishodima učenja/ predmetnim kurikulumima.

Model podrške prema ovim implementatorima organiziran je putem stručnih timova koji tijesno saraduju s Institutom, a prema unaprijed datom planu na teme koje su od značaja za implementaciju predmetnih kurikuluma, a u svrhu naglaska na ključne kompetencije koje je potrebno iskazati kroz rješavanje autentičnih situacija učenja koje repliciraju stvarne životne izazove.

Stručni timovi za predmetnu nastavu osnovnog obrazovanja organiziraju se kao heterogene grupe sastavljene od nastavnika različitih nastavnih predmeta. Članovi timova zaprvi, drugi i peti razred razredne nastave jesu nastavnici razredne nastave sa značajnim različitim iskustvom po pitanju predmetnih kurikuluma. Za općeobrazovne nastavne predmete srednjeg obrazovanja timovi su sastavljeni na principu područja: jezičko, prirodno, matematičko s informatikom, društveno i tjelesno.

U završnim aktivnostima na koncu školske 2023/2024. godine održane su brojne ogledno-ugledne aktivnosti usmjerene na razvoj kompetencija učenika svih nivoa preduniverzitetskog odgoja i obrazovanja.

Od septembra 2023. godine počela je implementacija Plana i programa za rani i predškolski odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (Odluka Ministarstva za odgoj i obrazovanje br. 11-34- 21-738/23 od 19. 5. 2023). Način implementacije ostvarivao se uz podršku članova tima i Instituta. Članovi tima bili su profesori predškolskog odgoja i obrazovanja, a grupe implementatora formiraju se prema lokaciji ustanove za predškolski odgoj i obrazovanje.

Moduli usmjereni na realizaciju nastavnih tema uz primjenu integrisanog podučavanja

Modul je imao za cilj putem radioničkog pristupa upoznati učesnike s glavnim karakteristikama integrisanog podučavanja.

Kroz simulaciju nastavnog procesa međupredmetno povezanih aktivnosti, kreirane su brojne aktivnosti usmjerene na učenike i učenje uz pokret. Svi učesnici razmijenili su materijale nastale tokom ovih modula, a na kraju su učesnici dobili certifikate. Na objavljeni nagradni konkurs na stranici Instituta svi učitelji i učiteljice mogli su prijaviti svoje refleksivne prakse.

Organizirana obuka sastojala se od četiriju modula: I modul - Teorijska osnova (Integrisana nastava kroz NTC učenje, Formativno praćenje kao podrška učenju i podučavanju); II modul - Upravljanje razredom; III modul - Integrisana nastava kroz NTC učenje - radionica i IV modul - Formativno praćenje kao podrška učenju i podučavanju.

Obuku su vodili treneri koji su stekli iskustva tokom studijske posjete osnovnim školama u Velenju, Republika Slovenija, organizirane od 26. 9. do 29. 9. 2023. godine, a koju je podržalo Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo i JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo.

Profesionalni razvoj i stručna usavršavanja radnika u odgojno-obrazovnom procesu

U savremenom obrazovnom kontekstu, profesionalni razvoj i stručno usavršavanje radnika u odgojno-obrazovnim ustanovama postaju ključni za prilagodbu sve složenijim izazovima u ovoj oblasti.

Profesionalni razvoj i kontinuirano stručno usavršavanje omogućava odgajateljima, nastavnicima, stručnim saradnicima, saradnicima, pomoćnicima direktora i direktorima sva tri nivoa preduniverzitetskog obrazovanja da se prilagode novim pedagoškim, psihološkim, metodičkim, stručnim i općim globalnim imperativima, a na osnovu oblasti koje su definirane Okvirnim katalogom tema stručnih usavršavanja i obrazovnim trendovima. Također, što je specifično za Kanton Sarajevo, realizirana su stručna usavršavanja iz oblasti kurikularnih reformskih procesa, čime učesnici unapređuju svoje kompetencije i stječu inovativna znanja, vještine i stavove koje mogu efikasno primijeniti u radu s djecom i učenicima. Navedena stručna usavršavanja realizirana su u formi plenarnog i radioničkog tipa.

Pored toga, ovaj proces doprinosi povećanju motivacije u radu i profesionalnog identiteta, stvarajući tako pozitivno okruženje koje podstiče djecu i učenike Kantona Sarajevo da ostvare svoj puni potencijal. Investiranje u stručno usavršavanje radnika u obrazovanju predstavlja ključnu strategiju za unapređenje odgojno-obrazovnog sistema, osiguravajući da on bude u skladu s potrebama savremenog

društva i doprinosi izgradnji uspješnih i motiviranih budućih generacija. U periodu od januara do 30. juna 2024. godine realizirano je 29 stručnih usavršavanja koja su organizirana u više grupa za sve navedene ciljane skupine, čime se potvrđuje posvećenost kontinuiranom razvoju radnika u odgoju i obrazovanju.

U navedenom periodu ukupno je sudjelovalo 3.590 učesnika.

Kontinuirano su realizirani sastanci direktora predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola na kojima su prezentirane teme koje se odnose na provedbu kurikularne reforme, organizaciju odgojno-obrazovnog rada, vannastavne i posebne programe, takmičenja i revije kulturno-umjetničkog stvaralaštva, kao i ostale relevantne teme.

Inovirani Okvirni katalog stručnih usavršavanja predstavlja ažurirani popis tema za školsku 2024/25. godinu, temeljen napotrebama identificiranim kroz evaluacije provedenih stručnih usavršavanja tokom školske 2023/24. godine. Tematski katalog obuhvata raznolike oblasti, uključujući globalne teme, metodičke i stručne teme, radionička usavršavanja, individualna i kolektivna usavršavanja te međunarodne konferencije o obrazovanju.

Radionički tip stručnog usavršavanja radnika u odgojno-obrazovnom sektoru Kantona Sarajevo

Plenarni tip stručnog usavršavanja

Pored navedenog, uz podršku Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, u junu tekuće godine objavljen je Javni poziv za izbor radnika koji će sudjelovati na međunarodnim konferencijama u oblasti odgoja i obrazovanja u školskoj 2024/25. godini. Primarni cilj jeste finansiranje učešća radnika iz Kantona Sarajevo na prestižnim konferencijama, što omogućava unapređenje profesionalnog razvoja, razmjenu znanja i iskustava te uspostavljanje novih kontakata sa stručnjacima iz regije i svijeta. Ova praksa bit će nastavljena i u narednim školskim godinama, a sve u cilju poboljšanja odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo.

Naše nebo izvrsnosti

Na Trgu Prve brigade policije, preko puta Vijećnice, održana je 7. juna 2024. godine svečana manifestacija "Naše nebo izvrsnosti", koja je okupila najbolje učenike i nastavnike Kantona Sarajevo kako bi zajedno proslavili izvanredne rezultate postignute na kantonalnim takmičenjima tokom školske 2023/2024. godine. Ovaj događaj predstavlja još jedan u nizu velikih trenutaka na koje možemo biti ponosni.

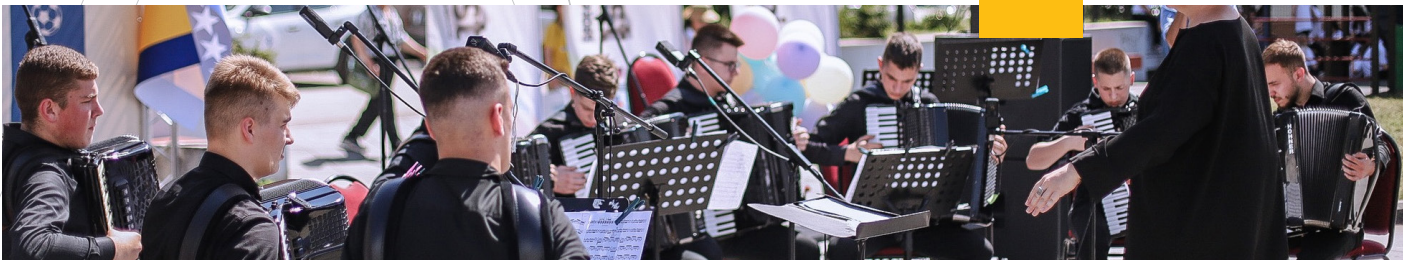
Učenici osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo imali su priliku da se takmiče iz čak 23 nastavna predmeta i oblasti. Ukupno 4.031 učenik učestvovao je na kantonalnim takmičenjima, koja su obuhvatila 19 pojedinačnih i 9 ekipnih takmičenja, te 7 različitih disciplina za učenike muzičkih škola. Kao rezultat, 703 učenika osvojilo je prvo, drugo ili treće mjesto u svojim kategorijama, što svjedoči o njihovoj posvećenosti i radu.

Manifestaciji su prisustvovali učenici, njihovi roditelji, nastavnici, menadžmenti škola i predstavnici obrazovnih vlasti, a prisutnima su se obratile ministrica za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo Naida Hota-Muminović i direktorica Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Senada Salihović. U svojim govorima istaknule su značaj ovakvih događaja koji slave izvrsnost i posvećenost, te zahvalile nastavnicima koji su pripremali učenike za takmičenja.

Dan je bio dodatno obogaćen muzičkim programom u kojem su učestvovali učenici Srednje muzičke škole Sarajevo, Katoličkog školskog centra Sv. Josip Sarajevo, Druge gimnazije Sarajevo i Treće gimnazije Sarajevo. Ovaj događaj bio je ne samo prilika da se proslavi uspjeh već i da se naglasi važnost zajedništva i saradnje u obrazovnom sistemu, kao ključnog faktora za postizanje ovako visokih rezultata.

"Naše nebo izvrsnosti" simbolizira težnju ka postizanju što boljih rezultata u obrazovanju i podsjeća nas da je ulaganje u mlade i njihovo znanje najbolja investicija za budućnost našeg društva.

Studijske posjete i saradnje

Posjeta Novom Sadu

Tokom trodnevne studijske posjete učesnici su imali priliku da se upoznaju s inovativnim pristupima u obrazovanju kroz posjete osnovnim i srednjim školama koje primjenjuju napredne metode učenja.

Cilj ove posjete bio je razmjena iskustava i primjera dobre prakse, s posebnim fokusom na NTC metode učenja i dualni sistem obrazovanja.

Učesnici iz osnovnih škola prisustvovali su nastavi koja je uključivala NTC metode učenja, a domaćini su im bili učenici i nastavnici osnovnih škola "Petefi Šandor" i "Mika Antić". Ove škole istakle su se primjenom NTC programa, koji razvija kreativnost, kritičko mišljenje i motoriku kod djece kroz igru i učenje. U sklopu posjete organizirana je i edukacija na temu "Primjena NTC programa u praksi", koju je realizirao NTC centar Novi Sad. Ova edukacija omogućila je učesnicima iz osnovnih škola Kantona Sarajevo da prošire svoje znanje i dobiju nove ideje koje mogu primijeniti u svojim školama.

S druge strane, učesnici iz srednjih stručnih škola posjetili su uprave srednjih škola koje su pioniri u primjeni dualnog sistema obrazovanja. Škole "Mileva Marić-Ajnštajn", "Bogdan Šuput", "Svetozar Miletić" i Srednja mašinska škola otvorile su svoja vrata i pokazale kako učenje kroz rad može biti efikasan model za pripremu učenika za tržište rada. Dualni sistem obrazovanja, koji kombinira teorijsku nastavu s praktičnim radom u kompanijama, omogućava učenicima da steknu potrebne vještine i iskustvo za uspješnu karijeru.

Učesnici srednjih stručnih škola imali su priliku posjetiti i kompaniju "Lamex", lidera u obradi pločastih materijala, koja je također uključena u dualni sistem obrazovanja. Ova posjeta pružila je uvid u konkretne primjere kako saradnja između škola i privrede može rezultirati kvalitetnim obrazovanjem i osposobljavanjem učenika.

Studijska posjeta bila je izuzetno korisna za sve učesnike jer su imali priliku da nauče o inovativnim praksama koje se primjenjuju u školama domaćina. Ove nove ideje i pristupi zasigurno će doprinijeti unapređenju obrazovnog sistema u Kantonu Sarajevo, te pomoći u stvaranju kvalitetnijeg i efikasnijeg obrazovanja za sve učenike.

Posjeta Istraživačkoj stanici Petnica: Razvoj saradnje i podrška talentiranim učenicima

U mjesecu maju 2024. godine uposlenici Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo i JU Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo boravili su u Valjevu, gdje su posjetili Istraživačku stanicu Petnica.

Cilj ove dvodnevne posjete bio je upoznavanje s najboljim praksama u radu s nadarenim i talentiranim učenicima, kao i istraživanje mogućnosti za uspostavljanje regionalne saradnje.

Istraživačka stanica Petnica poznata je po svom dugogodišnjem radu s talentiranim učenicima, nudeći im priliku da razvijaju svoje vještine i znanja kroz različite naučne programe i kampove. Tokom posjete je rukovodstvo Petnice predstavilo brojne programe i aktivnosti koje nude, uključujući Zimski i Ljetni naučni kamp, kao i Vježbaonicu. Ovi programi pružaju učenicima priliku da se angažiraju u istraživačkom radu pod mentorstvom stručnjaka iz različitih naučnih oblasti.

Učesnici iz Kantona Sarajevo imali su priliku da se detaljno upoznaju s metodologijama rada Petnice, te da razmijene ideje o mogućnostima uključivanja učenika i nastavnika iz Sarajeva u ove programe. Također, razgovarano je o potencijalima za uspostavljanje dugoročne saradnje između Petnice i obrazovnih institucija iz Kantona Sarajevo, koja bi omogućila talentiranim učenicima pristup ovakvim programima te dodatno obogatila njihova obrazovna iskustva.

Ova posjeta predstavlja važan korak ka jačanju podrške nadarenim učenicima, pružajući im priliku da razvijaju svoje potencijale kroz saradnju s jednom od najprestižnijih obrazovnih i istraživačkih institucija u regiji.

Novi Pedagoški standardi i normativi

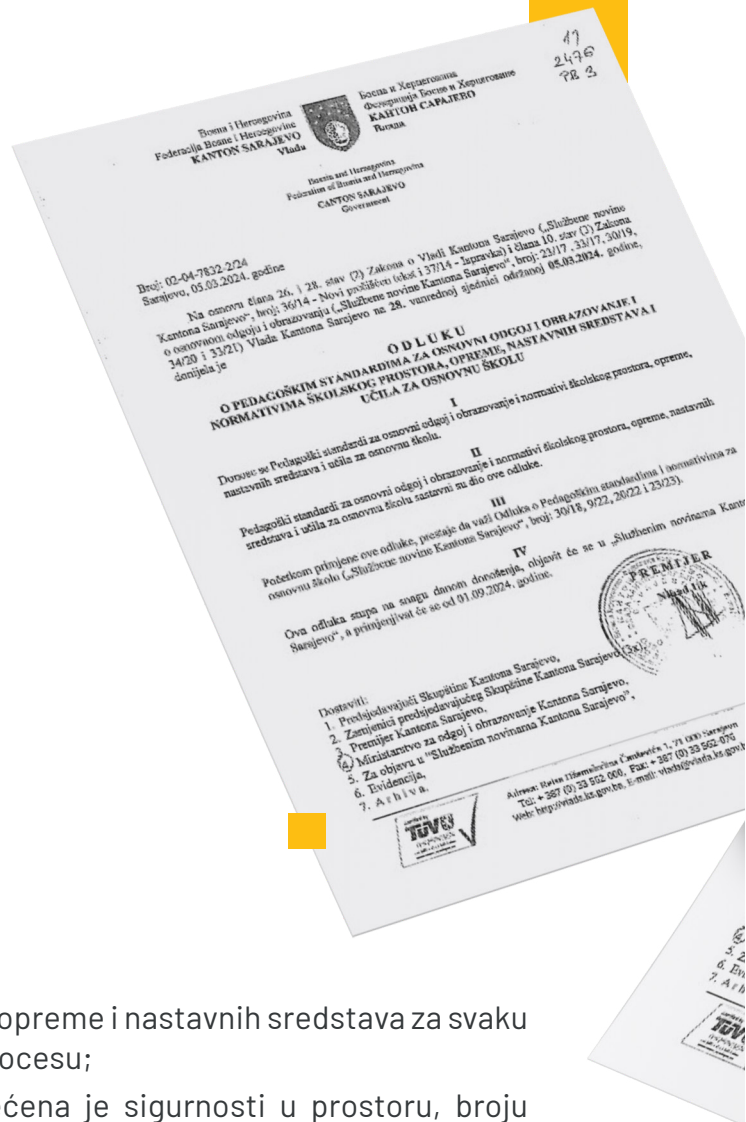
Vlada Kantona Sarajevo na sjednici održanoj 5. marta 2024. godine usvojila je Pedagoške standarde za osnovni odgoj i obrazovanje i normative školskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila za osnovnu školu i Pedagoške standarde i normative za srednje obrazovanje.

Ovi dokumenti, objavljeni u "Službenim novinama Kantona Sarajevo" broj 10/24 od 14. marta 2024. godine, stupili su na snagu s početkom nove školske godine 2024/2025. Ovi standardi i normativi usmjereni su na unapređenje kvalitete odgojno-obrazovnog rada, uz poseban fokus na dobrobit učenika. Normiranje nastavne norme za sve predmete i poslove u odgojno-obrazovnom radu omogućava uvođenje dodatnih sekcija za učenike, povećanje broja sati dopunske nastave za one kojima je potrebna dodatna podrška, kao i rad s nadarenim učenicima.

Novi standardi donose niz značajnih poboljšanja, među kojima se izdvajaju:

- **Inovirana oprema i nastavna sredstva:** Revidirana lista opreme i nastavnih sredstava za svaku učionicu/kabinet doprinosi kvalitetnijem nastavnom procesu;
- **Sigurnost i dobrobit učenika:** Posebna pažnja posvećena je sigurnosti u prostoru, broju toaleta, energetske efikasnosti, te je definirana maksimalna težina školske torbe u skladu s uzrastom učenika;
- **Podrška cjelokupnom razvoju učenika:** Razrađeni programi vannastavnih aktivnosti i posebnih programa koji doprinose razvoju vještina i sposobnosti učenika;
- **Manji broj učenika po odjeljenju:** Smanjen broj učenika u odjeljenjima kako bi se omogućio kvalitetniji rad;
- **Povećana stručna podrška:** Svaka škola će imati psihologa, socijalnog radnika i administrativnog radnika, čime se olakšava rad nastavnog i stručnog kadra;
- **Podrška produženom boravku:** Produženi boravci prepoznati su kao integralni dio odgojno-obrazovnog rada, s posebnim pogodnostima za škole u rubnim dijelovima Kantona.

Ovi standardi predstavljaju značajan korak ka unapređenju obrazovanja u Kantonu Sarajevo, pružajući kvalitetnije uvjete za rad kako učenicima, tako i nastavnom osoblju.

Novi Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo: Fokus na učenike i kvalitet obrazovanja

Novi Zakon o odgoju i obrazovanju donosi značajne promjene u obrazovnom sistemu, stavljajući učenike u središte pažnje. Ovaj zakon ne samo da unapređuje kvalitet obrazovanja već i osigurava veću podršku i prilike za sve učenike.

Jedna od ključnih promjena jeste revizija nastavnih planova i programa, koja će se obavljati najmanje jednom u četiri godine, čime se osigurava da obrazovni sadržaji budu uvijek aktuelni i prilagođeni potrebama društva.

Zakon također uvodi sistemsku podršku za učenike u riziku, koja će se sada proširiti i na srednje škole. Produženo obavezno srednje obrazovanje još je jedna od novina, gdje će učenici imati priliku završiti treći ili četvrti stepen obrazovanja, produžujući svoje obrazovanje za jednu ili dvije godine, ovisno o izboru zanimanja.

Uvedene su i brojne druge pogodnosti za učenike, kao što su uspostava produženog boravka u školama, besplatan linijski prevoz, prilagođavanje programa za učenike s poteškoćama, te posebni programi za nadarene učenike i one koji se vraćaju iz dijaspore.

Ono što je posebno značajno jeste uvođenje sistema samoprocjene i vanjske procjene kvaliteta rada škola, što će omogućiti kontinuirano praćenje i unapređenje obrazovnih standarda.

Zakon također predviđa jačanje institucija kroz koje profesionalci imaju obavezu da brinu o školskim postignućima i dobrobiti učenika. Prvi put Zakon precizira obavezno izdvajanje sredstava za investicije, nabavku opreme i materijala za nastavu, što će se realizirati u iznosu od 3,5% budžeta.

Sve ove mjere su u skladu s UN-ovim ciljevima održivog razvoja, preporukama OECD-a i Svjetske banke, što potvrđuje opredijeljenost za unapređenje obrazovanja u skladu s globalnim standardima.

Aleja Bosne srebrene bb
+387 33 778 605
info@irpo.ba
www.irpo.ba

